

Тајјана Д. Бујарски
Универзитет у Новом Саду
Правни факултет у Новом Саду
t.bugarski@pf.uns.ac.rs
ORCID ID: 0000-0002-1462-6800

Милана М. Писарић
Универзитет у Новом Саду
Правни факултет у Новом Саду
m.pisaric@pf.uns.ac.rs
ORCID ID: 0000-0001-8344-3349

САРАДЊА У СУЗБИЈАЊУ ПРИВРЕДНОГ И ФИНАНСИЈСКОГ КРИМИНАЛА У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ*

Сажетак: Идеја о европском шугилацију као наднационалном орјану део је академске и политичке дискусије о развоју заједничкој подручја кривичној правосуђа Европске уније од 1990-их. Европска комисија представила је предло за оснивање таквој орјана 2013, чему су уследили преговори између држава чланица и институција ЕУ, како би се пронашла равнотежа између очувања суверенитета држава чланица у домену кривичној права и ефикасне заштите наднационалне вредности, односно заштите финансијских интереса Европске уније. Европско јавно шугилацију, као вид ојачане сарадње између држава чланица које су се оределиле да учествују у његовом раду, основано је 2017. године. Након што су испуњени организациони, нормативни, кадровски и технички предуслови, Европско јавно шугилацију почело је са радом 1. јуна 2021. године. У овом раду аутори анализирају процес испуњавања претходних услова, почетак рада и досадашње активности Европској јавној шугилацију.

Кључне речи: Европска унија, Европско јавно шугилацију.

* Рад је резултат истраживања на Пројекту „Правна традиција и нови правни изазови“ у 2022. чији носилац је Правни факултет у Новом Саду, Универзитет у Новом Саду.

1. УВОД

Заштита финансијских интереса Европске уније (у даљем тексту: ЕУ) није се могла остварити док је кривично гоњење учинилаца кривичних дела учињених на штету овог наднационалног интереса било искључиво у надлежности државних органа држава чланица.¹ И поред правила о прекограничној сарадњи и међусобној правној помоћи у кривичним стварима између држава чланица ЕУ,² постојала је потреба да се створе одговарајући механизми за унапређење сарадње у циљу ефикасне заштите финансијских интереса ЕУ.³ Током неколико година између држава чланица и институција ЕУ вођени су преговори, како би се пронашла равнотежа између очувања суверенитета држава чланица у домену кривичног права и ефикасне заштите наднационалне вредности и као резултат тог процеса Савет ЕУ је октобра 2017. усвојио Уредбу о спровођењу појачане сарадње ради оснивања Европског јавног тужилаштва (у даљем тексту: Уредба).⁴ Тиме је основано Европско јавно тужилаштво (у даљем тексту: ЕЈТ), као вид појачане сарадње између држава чланица које су се определиле да учествују у његовом раду. Након скоро четири године, пошто су испуњени нормативни, организациони, кадровски и технички предуслови, ЕЈТ је отпочело са радом.

У овом раду аутори анализирају фазе на испуњењу предуслова за почетак рада ЕЈТ, а посебно нормативну активност усмерену ка прецизирању правила поступка пред ЕЈТ. Такође, пажња је посвећена конкретизацији механизма сарадње се државама чланицама које (за сада) не учествују у раду Тужилаштва, као и са институцијама, органима, канцеларијама и агенцијама ЕУ, трећим државама и међународним организацијама. Поред тога, приказана је и анализирана досадашња (двогодишња) активност ЕЈТ у вршењу надлежности.

2. ПОЧЕТАК РАДА ЕЈТ

Уредба којом је основано Европско јавно тужилаштво је обавезујућа и непосредно примењива у државама чланицама које су учествовале у стварању

¹ G. Kessler, „The EPPA’s contribution to the protection of the EU financial interests“, in: C. Nowak, *The European Public Prosecutor’s Office and national authorities*, Milan 2016, 6.

² N. Mrvić Petrović, „Materijalno кривично право Европске уније и процес усклађивања на примеру права Републике Србије“, 65 година од Римских уговора: Европска унија и перспективе европских интеграција Србије, Institut za uporedno pravo, Beograd, 2022, 80.

³ Т. Бугарски, М. Писарић, „Кривичноправна заштита финансијских интереса Европске уније“, 3. научни скуп „Правна традиција и нови правни изазови“, 18. фебруар 2020, Нови Сад, 2020, 63.

⁴ Council Regulation (EU) 2017/1939 of 12 October 2017 implementing enhanced cooperation on the establishment of the European Public Prosecutor’s Office (‘the EPPA’), *OJ L* 283, 31.10.2017, 1–71, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R1939&from=EN>.

овог механизма појачане сарадње (у питању су следећих 20 држава: Белгија, Бугарска, Хрватска, Кипар, Чешка, Немачка, Финска, Француска, Грчка, Литванија, Луксембург, Португалија, Румунија, Словачка, Словенија, Шпанија, Летонија, Естонија, Аустрија и Италија).⁵ При томе, треба нагласити да постоји могућност да ЕЈТ након оснивања приступе и друге државе чланице (што су до сада учиниле још Малта и Холандија). Другим речима, у раду ЕЈТ, као механизму појачане сарадње, за сада учествује 22 од 27 држава чланица. Међу преосталих пет држава које нису приступиле ЕЈТ-у су Мађарска, Пољска и Шведска, док су Данска и Ирска оптирале чак да буду ван Простора слободе, безбедности и правде.

Чланом 120 Уредбе предвиђено је да она ступа на снагу двадесетог дана од дана објављивања у Службеном листу ЕУ, а да ће ЕЈТ почети са радом даном (датумом) који буде одређен посебном одлуком Комисије на предлог главног европског тужиоца након оснивања ЕЈТ. При томе, датум који ће Комисија одредити није могао бити ранији од три године од дана ступања на снагу ове Уредбе (односно не пре 20.11.2020). Да би ЕЈТ отпочео са радом, било је потребно претходно уредити поједина питања, односно испунити одређене *нормативне, организационе, кадровске и техничке предуслове*.⁶ Када су ти предуслови испуњени, Комисија је маја 2021. донела одлуку да ЕЈТ почиње са радом 1. јуна 2021. године.

2.1. Именовања

У погледу организације, ЕЈТ представља орган са децентрализованом структуром. То значи да у организационом смислу егзистирају како елементи на нивоу ЕУ, тако и елементи на националном нивоу. Наиме, на нивоу ЕУ постоји Централна канцеларија (са седиштем у Луксембургу), коју чине Колегијум, стална већа, Главни европски тужилац (у даљем тексту: ГЕТ), његови заменици, европски тужиоци (у даљем тексту: ЕТ) и управни директор. На нивоу држава чланица делују делегирани европски тужиоци (у даљем тексту: ДЕТ).⁷ Као резултат такве организационе структуре, ЕЈТ поред Централне канцеларије тренутно има 35 канцеларија у државама чланицама.

Што се тиче именовања носилаца функције и њиховог бројчаног стања, најпре треба указати на то да је Савет ЕУ октобра 2019. поставио ГЕТ, а јула

⁵ Више о оснивању ЕЈТ, вид. Т. Бугарски, М. Писарић, „Оснивање и организација Европског јавног тужилаштва“, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, бр. 1/2019, 19-23; Т. Бугарски, М. Писарић, „Оправданост оснивања Европског јавног тужилаштва“, 2. научни скуп „Правна традиција и нови правни изазови“, 18. фебруар 2019, Нови Сад, 2019, 51.

⁶ Више о томе, вид. Н. Сјерчић-Ћолић, Н. Halilović, „Razvoj i perspektive Evropskog javnog tužilaštva“, *Pravo i Pravda*, 1/2020, 351-367.

⁷ Више о организацији ЕЈТ, вид. Бугарски, Писарић, *op.cit.*, 25-30.

2020. именовано 22 ДЕТ. С друге стране, државе чланице су током 2021. именовале 140 ДЕТ и њихове заменике, а током 2022. додатних 15 ДЕТ. Иако се у првој фази оперативног распоређивања планирало именовање 140 ДЕТ, током 2021. било је активно 94 ДЕТ, односно 114 током 2022. године.

<i>Држава</i>	Година	ДЕТ	<i>Заменик ДЕТ</i>
Аустрија	2021	2	2
	2022	2	2
Белгија	2021	2	2
	2022	2	2
Бугарска	2021	7	5
	2022	9	5
Грчка	2021	5	4
	2022	7	4
Естонија	2021	2	0
	2022	2	1
Италија	2021	15	40
	2022	16	45
Кипар	2021	1	0
	2022	1	1
Летонија	2021	4	2
	2022	4	4
Литванија	2021	3	2
	2022	4	3
Луксембург	2021	2	1
	2022	2	2
Малта	2021	2	1
	2022	2	0
Немачка	2021	11	7
	2022	11	9
Португалија	2021	4	4
	2022	4	4
Румунија	2021	7	10
	2022	11	25
Словачка	2021	4	2
	2022	6	2
Словенија	2021	2	3
	2022	2	5
Финска	2021	1	1
	2022	2	1

Француска	2021	4	5
	2022	5	6
Холандија	2021	2	4
	2022	2	4
Хрватска	2021	2	1
	2022	4	3
Чешка	2021	7	4
	2022	9	4
Шпанија	2021	5	4
	2022	7	8

Табела 1. Број ДЕТ и заменика по државама чланицама

2.2. Нормативна активност

Ради стварања предуслова за почетак рада ЕЈТ било је потребно да се реализују нормативне активности, односно да се усвоје потребне одлуке, како би ЕЈТ могао да поступа у конкретним предметима.

У погледу поступка пред ЕЈТ, Колегијум ЕЈТ је, полазећи од надлежности утврђене у Уредби, до сада усвојио више аката којима се уређују различити процесни институти: Интерни пословник о раду (у даљем тексту: Пословник);⁸ Одлуку о утврђивању оперативних смерница о истрагама, политици преузимања предмета и упућивању предмета;⁹ Одлуку о утврђивању смерница за поједностављене процедуре и делегирање овлашћења сталних већа;¹⁰ Одлуку о утврђивању смерница за спровођење члана 31 Уредбе о ЕЈТ (о прекограничним истрагама);¹¹ Одлуку о утврђивању смерница о критеријумима

⁸ Internal rules of procedure of the European Public Prosecutor's Office as adopted by decision 003/2020 of 12 October 2020 of the College of the EPPO and amended and supplemented by decision 085/2021 of 11 August 2021 and decision 026/2022 of 29 June 2022 of the college of the EPPO, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-09/2020.003-2022.026_IRP_Consolidated_version.pdf (консолидована верзија).

⁹ Decision of 21/04/2021 Adopting Operational Guidelines on Investigation, Evocation Policy and Referral of Cases, Amended by Decision 007/2022 of 07/02/2022 and by Decision 026/2022 of 29/06/2022 of the College of the EPPO, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-11/2021.029-2022.026_Amended_Op_Guidelines_on_Investigation_Evocation_Referral_EN.pdf (konsolidovana verzija).

¹⁰ Decision of 02/12/2020 on Laying Down Guidelines on Simplified Procedures and on the Delegation of Powers of the Permanent Chambers Respectively, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2020.023_Decision_on_guidelines_on_simplified_procedures_and_on_the_delegation_of_powers_of_the_PC_s_respectively%20-%20final.pdf

¹¹ Decision of 26/01/2022 Adopting Guidelines of the College on the Application of Article 31 of the EPPO Regulation, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-02/2022.006_Decision_adopting_Guidelines_on_the_application_of_article_31_of_the_EPPO_Regulation.pdf.

за упућивање предмета надлежним националним органима;¹² и Одлуку о утврђивању правила о упућивању националних вештака у ЕЈТ.¹³ Сва ова правила за основ имају одредбе из Уредбе, којима су поједина од ових питања начелно уређена а у погледу ближег одређења упућују на акте Колегијума ЕЈТ-а.

Поред тога што је донео донео Одлуку о сталним већима,¹⁴ Колегијум је ближе уредио и правила рада сталних већа.¹⁵ Такође, формирано је одељење за одузимање имовине и праће новца и уређен је начин рада тог одељења.¹⁶

Услови за запослење и радни однос уређени су у више одлука,¹⁷ посебно у погледу ДЕГ,¹⁸ административног особља¹⁹ и других ЕУ службе-

¹² Decision of 07/02/2022 amending the Guidelines on Criteria for Referral of Cases to the Competent National Authorities, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-02/2022.007_Decision_amending_guidelines_on_referral.pdf.

¹³ Decision of 20/10/2021 Laying Down Rules on the Secondment to the EPPO of National Experts,

<https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-11/2021.102%20Decision%20SNEs.pdf>.

¹⁴ Decision on the Permanent chambers, as adopted by Decision 015/2020 of the College of the EPPO and amended by Decision 085/2021, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-09/2020.015%20-%202021.085%20Consolidated%20version%20Decision%20on%20the%20Permanent%20Chambers.pdf> (консолидована верзија).

¹⁵ Decision of 29/06/2022 Amending the Decision on the Functions and Procedures of the Permanent Chambers, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/2022.027_Decision_amending_Functions_and_Procedures_PC.pdf; Decision of 29/06/2022 on Planning of Meetings and Business Continuity of the Permanent Chambers, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/2022.028_Decision_Planning_meetings_and_business_continuity_PC.pdf.

¹⁶ Decision of 28/09/2022 on Establishing the Asset Recovery and Money Laundering Advisory Board (ARMLAB) of the EPPO, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-09/2022.042_Decision_ARMLAB.pdf.

¹⁷ Decision of 25/10/2021 on Setting Up a Staff Committee, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-11/2021.109%20Decision%20Staff%20Committee.pdf>; Decision of 30/06/2021 on Implementing Rules to the Staff Regulations and CEOS Laying Down Guidelines on Whistleblowing, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/2021.077_Guidelines_on_whistleblowing_final.pdf.

¹⁸ Decision of 29/09/2020, on Laying Down Rules on Conditions of Employment of the European Delegated Prosecutors, as Amended by Decision of 24/03/2021, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2020.001-2021.017_Consolidated%20version-Conditions_of_employment_EDPs.pdf; Decision of 22/09/2021 Laying Down Rules on the Procedure for Assessing Persisting Compliance of a European Delegated Prosecutor with Criteria set in Article 17(2) of the EPPO Regulation, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-11/2021.098%20Decision%20on%20the%20procedure%20for%20assessing%20persisting%20compliance%20of%20an%20EDP%20with%20criteria%20in%20Art.17%282%29%20of%20the%20EPPO%20Reg..pdf>.

¹⁹ Decision of 28/04/2021 on the Adoption of Certain Implementing Rules to the Staff Regulations and the Conditions of Employment, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-05/2021.033_Adoption_of_certain_IR_to_the_SR_and_CEOS.pdf.

ника.²⁰ Посебна пажња је посвећена понашању,²¹ етици²² и дисциплинској одговорности чланова Колегијума, ЕТ и административног особља.²³

Надзор над радом канцеларије ЕЈТ уређен је Одлуком о интерној контроли,²⁴ а усвојена су правила о управљању ризицима,²⁵ као и правила о

²⁰ Decision of 08/09/2021 Laying Down General Implementing Provisions Regarding Article 54 of the Conditions of Employment of Other Servants of the EU, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-09/2021.088_Decision_Reclassification_of_Temporary_Agents.pdf; Decision of 08/09/2021 on General Implementing Provisions Regarding Article 87(3) of the Conditions of Employment of Other Servants of the EU, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-09/2021.087_Decision_Reclassification_of%20Contract%20Agents%203a.pdf; Decision of 08/09/2021 on General Implementing Provisions Regarding Article 79(2) of the Conditions of Employment of Other Servants of the EU, Governing the Conditions of Employment of Contract Staff Employed under the Terms of Article 3A Thereof, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-09/2021.086_Decision_on_general_implementing_provisions_regarding_Article_79%282%29_of_the_Conditions_of_Employment_compact.pdf; Decision of 20/07/2022 amending College Decision 097/2021 of 22/09/2021 Laying Down Rules on the Other Staff put at the Disposal of the EPPO but Not Employed by It, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/2022.035_Decision_amending_NEDPAS_College_Decision%20097.2021.pdf (консолидована верзија).

²¹ Вид. Decision of 07/04/2021 on the Code of Good Administrative Behaviour, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-05/2021.021_Code_of_Good_Administrative_Behaviour.pdf

²² Вид. Decision of 06/05/2021 on the EPPO Ethical Guidelines, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2021.040_Decision_of_EPPO_Ethical_Guidelines.pdf; Decision of 06/05/2021 on the Code of Ethics for Members of the College of the EPPO and European Delegated Prosecutors, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2021.039_Decision_Code_of_Ethics.pdf; Decision of 06/05/2021 on Establishing the Committee of Ethics for the Members of the College and the European Delegated Prosecutors, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2021.038_Decision_establishing_the_Committee_of_Ethics_for_EDPs_and_EPs.pdf; Decision of 14/07/2021 on Appointing 3 European Prosecutors as Alternate Members of the Ethics Committee for the Members of the College and the European Delegated Prosecutors; https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/2021.079_Appointment_alternate_members_Ethics_Committee.pdf.

²³ Decision of 12/05/2021 on Laying Down Rules on the Disciplinary Liability of the European Delegated Prosecutors, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2021.044_Decision_disciplinary_liability_EDPs.pdf; Decision of 20/07/2022 appointing the Disciplinary Board for cases concerning members of the College of the EPPO, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/2022.034_Decision_appointing_Disciplinary_Board_for_College_members.pdf; Decision of 14/07/2021 on Appointing a European Prosecutor as Alternate Member of the Disciplinary Board for the European Delegated Prosecutors, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/2021.081_Appointment_alternate_member_Disciplinary_Board.pdf.

²⁴ Decision of 24/03/2021 on the EPPO's Internal Control Framework, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-04/2021.018_Decision_Internal_Control_Framework.pdf.

²⁵ Decision of 12/05/2021 on the EPPO's Risk Management Policy, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2021.043_Risk_Management_Policy.pdf.

заштити тајних,²⁶ осетљивих²⁷ и личних података²⁸ и приступ подацима од јавног значаја.²⁹

3. ПРЕЦИЗИРАЊЕ ПРАВИЛА О ПОСТУПАЊУ ЕЈТ

Полазећи од става 24 уводне изјаве Уредбе, по ком Колегијум ЕЈТ доноси одлуке о стратешким питањима, а на основу члана 9 став 2 тачка 2 Уредбе, Колегијум поступа на начин да се обезбеди кохерентност, ефикасност и доследност кривичног гоњења ЕЈТ у свим државама чланицама. Због тога, иако су правила поступка начелно уређена Уредбом,³⁰ поступак од пријаве до доношења одлуке о поступању ЕЈТ, као и надзор у току истраге, нормиран је Пословником. У односу на предистражни поступак и истрагу примарно се примењују ове одредбе, док се комплементарно примењују одредбе кривичног процесног законодавства државе чланице. Осим тога, на даљи ток поступка примењују се одредбе кривичног процесног законодавства државе чланице. Остаје отворено питање, шта ће се десити у случају објективног и мешовитог конекситета: да ли ће се, по правилу, ови поступци раздвајати из разлога могућности да поједине норме кривичног процесног законодавства две или више држава буду у колизији.

Пословник садржи детаљна правила о организационим и оперативним питањима од значаја за рад Колегијума, сталних већа, ГЕТ и његовог заменика, ЕТ, административног особља ЕЈТ, као и основна правила о поступању ЕЈТ. Поглавље III Пословника уређује оперативна питања, односно поступање ЕЈТ. Глава 1 садржи правила о подношењу пријаве и информација, њиховом евидентирању и провери, Глава 2 правила о вођењу истраге, а Глава 3 правила о преузимању предмета. Поред тога, важна су и правила која

²⁶ Security Rules of the EPPO for the Protection of EU Classified Information (Annex to the Decision of 24/02/2021, as amended by Decision of 20/10/2021), https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-12/Consolidated_EUCI_Rules_as_amended_by_College_Decision_2021.101.pdf (консолидована верзија).

²⁷ Decision of 24/02/2021 on Adopting the Internal Rules of the EPPO on the Protection of Sensitive Non-Classified Information, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-04/2021.012_Decision_SNC_Rules.pdf

²⁸ Rules concerning the processing of personal data by the European Public Prosecutor's Office, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2020-12/2020.009%20Rules%20concerning%20processing%20Personal%20Data%20-%20final.pdf>.

²⁹ Decision of the College of the European Public Prosecutor's Office (EPPO) of 21 October 2020 laying down rules on public access to documents of the European Public Prosecutor's Office (EPPO), <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2020-12/2020.008%20Rules%20on%20Public%20Access%20to%20documents%20-%20final.pdf>.

³⁰ Више о поступку, вид. Т. Бугарски, М. Писарић, „Надлежност Европског јавног тужилаштва“, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, бр. 2/2019, стр. 391-402.

је Колегијум усвојио у виду Одлуке о утврђивању оперативних смерница о истрагама, политици преузимања предмета и упућивању предмета.

3.1. Подношење кривичне пријаве

Кривична пријава је основни извор сазнања да је извршено кривично дело против финансијских интереса ЕУ. У складу са чланом 24 став 1 Уредбе о ЕЈТ, институције, органи, канцеларије и агенције ЕУ, као и надлежни органи држава чланица без непотребног одлагања подносе ЕЈТ пријаву за кривично дело за које сматрају да је у надлежности ЕЈТ у складу са чланом 22 и 25 став 2 и 3 Уредбе. Такве пријаве садрже опис чињеница, између осталог и процену проузроковане штете или штете која би могла настати, правну квалификацију, као и све доступне податке о оштећеним лицима, осумњиченима и другим са њима повезаним лицима (члан 24 став 4 Уредбе).

Кривичне пријаве из члана 24 Уредбе представљају главни извор сазнања да је учињено дело из надлежности ЕЈТ, али пријаве може поднети и свако физичко лице (како држављанин ЕУ, тако и лице које није држављанин ниједне државе чланице) и свако друго правно лице (са седиштем у или ван седишта ЕУ). Физичко и правно лице пријаву подноси централној канцеларији ЕЈТ у Луксембургу преко веб форме,³¹ на једном од званичних језика ЕУ.³² Успостављање правила о подношењу кривичне пријаве у овим случајевима би нужно требало да има за последицу измену кривичног процесног законодавства држава чланица због правне сигурности и ефикасности поступања, у смислу увођења упућујућих норми, као изузетка од правила.

³¹ ЕРРО, *Report a Crime web form*, <https://www.eppo.europa.eu/en/form/eppo-report-a-crime>.

³² Ради се о формулару који се попуњава онлајн. Најпре се подносиоцу предочава да подношење пријаве, за коју докаже да је намерно лажна, обмањујућа или поднета у незаконите сврхе, може довести до правних последица – укључујући, али не ограничавајући се на административне и/или кривичне санкције у складу са важећим националним правом. Даље, лице се упознаје са тим да се подаци о личности обрађују у потпуној сагласности са важећим правним оквиром, посебно одредбама поглавља VIII Уредбе Савета (ЕУ) 2017/1939. Лице се потом обавештава да ће се, у случају да се пријава односи на кривично дело или друге неправилности које нису у надлежности ЕЈТ, релевантне информације без одлагања пренети надлежним органима, у складу са чланом 24 Уредбе Савета (ЕУ) 2017/1939.

Тек када се лице сагласи са овим упозорењима и поукама, што потврђује кликом у форми, може прећи на наредни корак, а то је уношење података о идентитету пријавиоца. Наиме, није могуће поднети онлајн пријаву без обавезног уношења следећих података: име и презиме, број личне карте/пасоша или јединствени број грађана, датум и место рођења, адреса и контакт подаци. Међутим, уколико је то дозвољено националном правом, могуће је поднети анонимну кривичну пријаву ДЕГ у држави чланици.

Након тога, лице поступно попуњава наредна поља (подаци о делу, евентуалном извршиоцу/саучеснику и други релевантни подаци), а уноси и доказе, уколико њима располаже. По окончању уношења података, подносилац добија потврду на мејл с регистрационим бројем пријаве.

3.2. Поступак по кривичној пријави

Информације које се достављају ЕЈТ евидентирају се и проверавају у складу са Пословником, а провером се процењује да ли, на основу достављених података, постоје разлози за покретање истраге или за остваривање права на преузимање предмета (члан 24 став 6 Уредбе).

3.2.1. Регистрација информација

Информације из поднетих пријава као и информације за које је ЕЈТ сазнало *ex officio* региструју се у систему за управљање предметима у складу са чланом 44 став 4 тачка а. Уредбе, а поступак регистрације уређен је у члану 38 Пословника.

У регистар се уносе датум, време и место пријема информација, подаци о лицу које отвара регистарски досије, као и: а) извор информације, укључујући идентитет и контакт податке организације или лица које је пружило информацију, осим ако се примењују правила која се односе на заштиту извора и узбуњивача; б) формат информације, укључујући упућивање на исправу или другу ставку, који се не могу чувати у оригиналу у систему за управљање предметима; в) назнаку да ли се досије отвара ради покретања или преузимања истраге (члан 38 став 2 Пословника). Поред тога, у досије се уносе (уколико су доступне) и други подаци.³³

На основу података о томе у којој држави чланица је средиште криминалне активности, систем обавештава одговарајућег ЕТ (члан 38 став 5 Пословника). Уколико се подаци из пријаве не односе на кривично дело из надлежности ЕЈТ, одговарајући ЕТ или ДЕТ ће без одлагања упутити информације надлежним органима државе чланице (члан 38 став 7 Пословника).

3.2.2. Провера информација

Информације и подаци унети у систем за управљање предметима и додељени одговарајућим ЕТ, односно ДЕТ, се проверавају како би се утвр-

³³ Уносе се следећи подаци: правна квалификација пријављеног кривичног дела, а посебно се наглашава уколико је дело извршено од стране организоване криминалне групе; кратак опис пријављеног кривичног дела, укључујући датум извршења; износ и природу процењене штете; означање државе чланице у којој је средиште криминалне активности, односно где је највећи број кривичних дела извршен, уколико их је више, те означање других држава чланица које би могле бити укључене; имена потенцијалних осумњичених и са њима повезаних лица у смислу члана 24 став 4 Уредбе, датум и место рођења, матични бројеви, пребивалиште и/или држављанство, занимање, да ли су чланови организоване криминалне групе; евентуалне привилегије или имунитети; потенцијална оштећена лица (поред Европске уније); место где је наступила главна финансијска штета; нераскидиво повезана кривична дела; и све друге додатне информације, ако их лице које уноси податке сматра одговарајућим (члан 38 став 2 Пословника).

дило да ли је ЕЈТ надлежно за конкретно кривично дело. Верификација је уређена у члановима 39 и 40 Пословника.

Наиме, након што систем за управљање предметима, у смислу члана 38 став 5, обавести одговарајућег ЕТ, он додељује задатак верификације одговарајућем ДЕТ у року од три дана од дана регистравања. Уколико је надлежни орган у држави чланици покренуо истрагу за дело које би могло бити у надлежности ЕЈТ и о томе обавестило ЕЈТ, задатак верификације се додељује у року од 24 часа од дана регистравања (члан 40 ставови 2 и 4 Пословника).

У сврху *доношења одлуке о њокрећиању исцраће* процењује се да ли је пријављено кривично дело у стварној, територијалној, личној и временској надлежности ЕЈТ; да ли постоји потребан степен сумње према важећем националном праву да се верује да је кривично дело извршено или се извршава; да ли постоје околности због којих је искључено кривично гоњење; да ли су испуњени услови прописани чланом 25 у ставовима 2, 3 и 4 Уредбе.

Ако се информације односе на кривично дело поводом ког је започет поступак пред надлежним органима држава чланица, верификацијом у сврху *доношења одлуке о њреузимању њредмеџиа* процењује се зрелост истраге; релевантност истраге у погледу обезбеђења кохерентности ЕЈТ политике вођења истраге и кривичног гоњења; прекогранични аспекти истраге; постојање другог конкретног разлога који сугерише да је целисходније да ЕЈТ настави истрагу.

Провера се врши коришћењем свих извора информација доступних ЕЈТ, као и свих других извора који су доступни ЕТ или ДЕТ у складу са важећим националним прописима, укључујући и оне изворе који су им иначе доступни. По потреби, ЕЈТ се може консултовати и размењивати информације са институцијама, органима, канцеларијама или агенцијама ЕУ, као и националним надлежним органима (члан 40 став 3 Пословника).

ДЕТ или, у зависности од случаја, ЕТ, завршиће верификацију у вези са преузимањем предмета најмање 2 дана пре истека рока прописаног чланом 27(1) Уредбе, док ће се верификација у вези са покретањем истраге окончати најкасније 60 дана од дана додељивања (члан 40 став 4 Пословника).

3.2.3. *Посцрујак након верификације*

Након провере информација и пријаве, доноси се одлука о вршењу надлежности поступању ЕЈТ, тј. да ли ће бити покренута истрага, односно да ли ће доћи до преузимања предмета од надлежних органа државе чланице или не.

Уколико ДЕТ разматра да не покрене истрагу, односно не преузме предмет, његово образложење се уноси у систем за управљање предметима, о чему се обавештава одговарајући ЕТ, а његова одлука се додељује надлежном

или да раздвоји *предмете* и да за сваки предмет изабере ДЕТ, под условом да су такве одлуке у општем интересу правде и у складу са критеријима за избор ДЕТ (члан 26 став 5 Уредбе). Предлог за прераспodelу предмета, спајање или раздвајање предмета, сталном већу може поднети сваки ДЕТ који води предмет, надзорни ЕТ или стални члан сталног већа надлежног за праћење (члан 50 и 51 Пословника). Поред тога, постоји могућност прераспodelе предмета *груом ДЕТ у држави чланици* и у току истраге (у складу са чланом 28 став 3 Уредбе), на предлог надзорног европског тужиоца (члан 49 Пословника).

Такође, у изузетним околностима, у току истраге и *надзорни ЕТ може да преузме тоњење* (под условима из члана 28 став 4 Уредбе), али пре доношења такве одлуке, потребно му је одобрење сталног већа, поводом његовог образложеног захтева (члан 52 Пословника).

3.3.1. Спровођење истраге

Истрагу у случајевима кривичних дела из надлежности ЕЈТ спроводи у држави чланици ДЕТ у име ЕЈТ, по упутствима надлежног сталног већа и под надзором европског тужиоца из те државе чланице (надзорног ЕТ).

У спровођењу истраге ДЕТ, који води предмет, може сâм да предузме *истражне и груе радње* или да изда налоге надлежним органима у држави чланици да их предузму, у складу с Уредбом и националним правом државе чланице (члан 28 став 1 Уредбе). Што се тиче истражних радњи које ДЕТ има право да предузме у току спровођења истраге, Уредба у члану 30 став 1 предвиђа да су државе дужне да у својим прописима обезбеде да ДЕТ, макар у предметима у којима је за кривично дело, које је предмет истраге, запрећена као најтежа кривична санкција казна затвора у трајању од најмање четири године, може да наложи или да тражи спровођење одређених истражних радњи (уз одређена ограничења одређена у члану 30 став 2 и 3).³⁵

³⁵ Ради се о следећим радњама: 1) претресање просторија, земљишта, превозних средстава, приватног стана, одеће и остале личне имовине и рачунарских система, и спровођење свих мера потребних како би се сачувао интегритет и избегли губитак или контаминација предмета који могу послужити као доказ; 2) одузимање свих релевантних предмета или докумената у изворном или у неком другом облику; 3) одузимање похрањених рачунарских података, шифрованих или дешифрованих, у изворном или у неком другом облику, укључујући податке о банковним рачунима и податке о промету (осим података који су задржани у складу с националним правом на основу члана 15 став 1 Директиве 2002/58/ЕЗ од 12.07.2002. о обради личних података и заштити приватности у подручју електронских комуникација); 4) замрзавање средстава или имовинске користи, односно имовине стечене кривичним делом, уколико се очекује да ће суд пред којим се води поступак донети одлуку о њиховом одузимању, и уколико постоји разлог да се верује да ће власник, држалац или управитељ тих средстава или имовинске користи покушати да онемогући извршавање одлуке, којом се налаже одузимање; 5) пресретање долазне и одлазне електронске комуникације

Поред ових изричито прописаних овлашћења у односу на наведене мере, ДЕТ може да затражи или наложи предузимање и *свих дружих радњи и мера* које су у датој држави чланици на располагању јавним тужиоцима у сличним предметима (члан 30 став 4 Уредбе). При томе, радње из става 1 и 4 ДЕТ предузима под условима и на начин како је то уређено националним прописима, али може да их предузме само под условом да: а) постоје оправдани разлози за веровање да би се одређеном радњом могле прибавити за истрагу корисне информације или за истрагу корисни докази и б) да мање интрузивна радња којом би се могао остварити исти циљ није доступна (члан 30 став 5 Уредбе).

У току спровођења истраге надлежни органи државе чланице предузимају у складу са националним правом хитне радње за потребе делотворности истраге и без изричитог налога ЕТ, о чему га без непотребног одлагања обавештавају (члан 28 став 2 Уредбе). Поред тога, Пословник садржи могућност да ДЕТ поднесе захтев сталном већу да ЕЈТ делимично сноси трошкове спровођења изузетно скупих истражних радњи, а стално веће прихвата или одбија захтев у складу са усвојеним смерницама о доприносу ЕЈТ (члан 54 Пословника).

3.3.2. *Праћење истраге*

О спровођењу истраге, ДЕТ подноси извештаје о свим важним догађајима у предмету надлежном ЕТ и сталном већу, у складу с правилима утврђеним у Пословнику (члан 28 став 1 Уредбе). Пословник у члану 44 став 1 налаже да је у току спровођења истраге ДЕТ, који истрагу води, дужан да *саставља и ажурира извештај о најрејку*, који садржи оквирни радни план истраге, а у ком наводи планиране и спроведене истражне радње и резултате тих радњи; све промене у истрази у вези с осумњиченима, кривичним делима, оштећенима и проузрокованој штети; прикупљање важних доказа; захтеве за преиспитивање предузетих радњи или одлука ДЕТ који руководи истрагом; кратак опис садржаја обавештења, предузетих радњи или одлука упућених држави чланици.

Након отварања истраге, систем за управљање предметима *насумично додељује сталном већу задатак да ираји конкретан предмет и периодично преиспитује истрагу*. Стално веће надлежно за праћење, његови стални чланови и надзорни европски тужилац имају у сваком тренутку приступ информацијама из списка предмета који је похрањен у систему. Ако је то неопходно за доношење одлуке, стално веће може од надзорног ЕТ да затражи да омогући пренос у централну канцеларију оригиналне исправе, чије

окривљеног преко било ког електронског комуникационог средства којим се користи; б) праћење предмета техничким средствима, између осталог и контролисану испоруку робе.

копије још нису похрањене или их није могуће похранити у изворном облику у систему.

Поред редовног, обавезног извештавања, стално веће може да затражи од ДЕТ у било ком *и́ренуи́ку да доси́ави информације* о истрази или кривичном гоњењу (члан 45 Пословника). Наиме, стално веће у складу са чланом 10 Уредбе има задатак да прати и усмерава истрагу коју спроводе ДЕТ (члан 45 став 2 Пословника), те да надзирући истрагу, преко надзорног ЕТ *изгаје уи́уси́ва ДЕТ* који спроводи истрагу, ако је то потребно ради обезбеђења делотворности, интереса правде или како би се обезбедило кохерентно функционисање ЕЈТ (члан 45 став 5 Пословника). На основу члану 46 Пословника, ова упутства могу да се односе на предузимање или суздржавање од предузимања одређених радњи (став 1) или да садрже обавезу обавештавања о даљим корацима за ДЕТ (став 2), а надзорни ЕТ има задатак да обезбеди да се ДЕТ придржава издатог упутства (став 5).

Члан 47 Пословника предвиђа могућност *и́реиси́и́ивања* упутства сталних већа. Наиме, уколико ДЕТ сматра да би поступање по упутству сталног већа било у супротности са правом ЕУ, укључујући Уредбу, или у супротности са националним правом, о томе одмах обавештава стално веће и предлаже измену или опозивање упутства.

4. САРАДЊА ЕЈТ СА ДРУГИМ СУБЈЕКТИМА

Поглавље Х Уредбе садржи одредбе о сарадњи ЕЈТ са појединим субјектима у заштити финансијских интереса ЕУ, па је чланом 99 Уредбе предвиђено да ЕЈТ успоставља и одржава односе сарадње (укључујући и непосредну размену информација) са: 1) институцијама, органима, канцеларијама и агенцијама ЕУ у складу са њиховим циљевима и циљевима ЕЈТ; 2) органима држава чланица ЕУ које не учествују у појачаној сарадњи у вези с оснивањем ЕЈТ; 3) органима држава које нису чланице ЕУ и 4) међународним организацијама. За потребе успостављања такве сарадње ЕЈТ склапа са овим субјектима радне споразуме техничке и/или оперативне природе, у циљу олакшавање сарадње и размене информација међу потписницима споразума.

Што се тиче механизма сарадње са институцијама, органима, канцеларијама и агенцијама ЕУ у сврху заштите финансијских интереса ЕУ, важно је истаћи да је јуна 2021. ЕЈТ закључио Споразум са Европском комисијом.³⁶ Овим Споразумом је, између осталог, предвиђено да ће Комисија без непотребног одлагања достављати податке о кривичним делима у надлежности ЕЈТ,

³⁶ Agreement establishing the modalities of cooperation between the European Commission and the European Public Prosecutor's Office, 2021, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/2021.073_Agreement_EPPO_European_Commission_final.pdf

па су ближе уређени начини и канали комуникације. Поред тога, током 2021. закључени су споразуми са Агенцијом ЕУ за сарадњу у кривичним стварима (у даљем тексту: Евроцаст), ОЛАФ, Европолом, Европским ревизорским судом,³⁷ Европском инвестиционом банком и Европским инвестиционим фондом.³⁸

Од држава чланица које нису учествовале у оснивању ЕЈТ, споразум је једино закључен са мађарским јавним тужилаштвом³⁹ (споразуми са Данском и Пољском су у завршној фази преговарања у време писања рада).

Такође, закључено је неколико споразума са надлежним органима трећих држава, али ниједан са неком међународном организацијом.

4.1. Сарадња са Евроцастом

Члан 100 Уредбе прописује да се однос између ЕЈТ и Евроцаста заснива на међусобној сарадњи у оквиру њихових мандата, а у правцу развоја међусобних оперативних, административних и управљачких веза. На основу овог члана фебруара 2021. закључен је Радни споразум.⁴⁰

Уредбом је предвиђено да ЕЈТ може да укључи Евроцаст у своје активности које се односе на прекограничне предмете, а нарочито у погледу: а) размене информација о истрагама, укључујући податке о личности;⁴¹ б) позивања Евроцаста или његових чланова из појединих држава чланица да пруже подршку у преносу одлука ЕЈТ или захтева за узајамну правну помоћ државама чланицама ЕУ које су чланице Евроцаста, а нису учествовале у оснивању ЕЈТ, као и трећим државама, односно да пруже помоћ у извршавању тих одлука и захтева у тим државама (члан 100 став 2 Уредбе).

У прекограничним истрагама у којима учествују државе чланице које нису учествовале у оснивању ЕЈТ или треће државе, Евроцаст пружа ЕЈТ оперативну подршку, кроз организовање и координацију састанака, спровођење координирадних симултаних истрага, формирање заједничких истражних тимова уз координацију њихових активности и спречавање и решавање сукоба надлежности (члан 9 Радног споразума).

³⁷ Working Arrangement between EPPO and the European Court of Auditors, 2021, <https://www.epo.europa.eu/sites/default/files/2021-09/2021.082-Working-Arrangement-ECA-EPPO-signed.pdf>.

³⁸ Working Arrangement between EPPO and EIB Group, 2021, <https://www.epo.europa.eu/sites/default/files/2021-12/Working%20Arrangement%20EPPO%2C%20EIB%20and%20EIF%20signed%20on%207%20December%202021.pdf>

³⁹ Working Arrangement between EPPO and the Office of the Prosecutor General of Hungary, <https://www.epo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/EPPO-Working-Arrangement-Hungary-HU-Hungarian.pdf>.

⁴⁰ Working Arrangement between EPPO and Eurojust, 2021, <https://www.epo.europa.eu/sites/default/files/2021-02/Working-Arrangement-Eurojust-EPPO.pdf>.

⁴¹ Обрада података је детаљно уређена у Поглављу IV Радног споразума.

Поред тога, ЕЈТ може да користи подршку и ресурсе административне службе Евроцаста (члан 100 став 4 Уредбе). Институционална и административна сарадња је ближе уређена у Поглављу III Радног споразума.

Додатно у односу на Уредбу, Радним споразумом је прописано да ће ЕЈТ обавестити Евроцаст: а) о својој одлуци да неће вршити надлежност у конкретном предмету; б) о одлуци да ће покренути истрагу на основу информација које му је Евроцаст доставио; в) о одлуци да ће предмет пренети националним надлежним органима, а у ком му је информације доставио Евроцаст (члан 7).

Такође, Уредбом је предвиђено и то да ЕЈТ има приступ систему за управљање предметима Евроцаста, на тај начин што у случају да се подаци које је у тај систем унело ЕЈТ подударају са постојећим подацима, о таквом подударању обавештавају се Евроцаст, ЕЈТ и држава чланица која је доставила те податке Евроцасту. Такође, прописано је да ће и ЕЈТ омогућити такав приступ свом систему (члан 100 став 3 Уредбе). Начин остваривања узајамног приступа прецизиран је члановима 5 и 6 Радног споразума.

4.2. Сарадња са ОЛАФ-ом

Члан 101 Уредбе предвиђа да се однос између ЕЈТ и ОЛАФ заснива на међусобној сарадњи и узајамном допуњавању у оквиру њихових мандата и на размени информација, а у правцу омогућавања коришћења свих расположивих средстава за заштиту финансијских интереса ЕУ. Наиме, уколико истрагу спроводи ОЛАФ у оквиру свог мандата, ЕЈТ може да захтева да пружи подршку, односно спроведе додатне активности, а нарочито да: а) ОЛАФ пружи информације, анализе (укључујући форензичке анализе), стручна знања и оперативну подршку; б) олакша координацију посебних истражних радњи које спроводе органи управе; и в) спроведе административну истрагу (став 3). Међутим, уколико ЕЈТ спроводи истрагу, ОЛАФ неће покретати административну истрагу о истим околностима (став 2). С друге стране, уколико одлучи да неће вршити своју надлежност у конкретном предмету, ЕЈТ може релевантне информације да достави ОЛАФ како би му олакшао истрагу (став 4).

Такође, предвиђено је да ЕЈТ има приступ систему за управљање предметима ОЛАФ, на тај начин што у случају да се подаци које је у тај систем унело ЕЈТ подударају с постојећим подацима, о таквом подударању обавештавају се ОЛАФ и ЕЈТ. Поред тога, прописано је да ће и ЕЈТ омогућити такав приступ свом систему (став 5).

ЕЈТ је јула 2021. приступио Међуинституционалном споразуму Европског парламента, Савета и Комисије у вези са истрагама које спроводи

ОЛАФ,⁴² а потом и закључио Радни споразум са ОЛАФ,⁴³ којим су ближе уређени облици сарадње прописани Уредбом.

4.3. Сарадња са Европолом

Члан 102 Уредбе предвиђа да се у циљу успостављања сарадње између ЕЈТ и Европола закључује радни споразум који ће уредити модалитете сарадње. Посебно је наглашено да ЕЈТ може да упути захтев Европолу за: а) достављање релевантих података за потребе вођења истраге за кривично дело из надлежности ЕЈТ, уколико се такви подаци већ налазе у његовом систему, б) пружање аналитичке подршке у конкретној истрази.

Наведени облици сарадње ближе су уређени Радним споразумом из 2021,⁴⁴ уз поштовање ограничења постојећих правних режима и њихових мандата. У односу на Уредбу, Радни споразум предвиђа могућност проширења сарадње и на размену специјалистичких знања, размену извештаја о општем стању, размену података о кривичним истрагама, размену информација о методама превенције криминала, учешћу у активностима обуке као и пружању савета и подршке, укључујући анализу у појединачним кривичним истрагама (члан 4). Такође, Споразум додатно уређује следеће облике сарадње: тачке за контакт (члан 5), консултације (члан 6), официре за везу и експерте (члан 7).

Размена података ближе је уређена у Поглављу III Споразума, а посебна пажња је посвећена размени података о личности, употреби информација и даљем преносу примљених података. Поред тога, ЕЈТ и Европол су 2021. закључили Меморандум о разумевању о безбедној комуникацији⁴⁵ и Споразум о размени и заштити поверљивих информација,⁴⁶ којима се прецизније уређују поједина питања од значаја за размену података.

⁴² Decision of 30/06/2021 on the Accession of the EPPO to the Interinstitutional Agreement of 25 May 1999 between the European Parliament, the Council and the Commission Concerning Investigations by the European Anti-Fraud Office (OLAF), https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/2021.076_Join_IIA_with_OLAF_final.pdf.

⁴³ Working Arrangement between EPPO and OLAF, 2021, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/Working_arrangement_EPPO_OLAF.pdf.

⁴⁴ Working Arrangement between EPPO and Europol, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-01/EPPO%20Europol_Working_Arrangement.pdf.

⁴⁵ Memorandum of understanding on the secure communication line between the European Public Prosecutor's Office and the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-02/2021.108bis_EPPO_Europol_MoU_on_secure_communication_line.pdf.

⁴⁶ Arrangement between the European Public Prosecutor's Office and the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation on the exchange and protection of classified information up to and including RESTREINT UE / EU RESTRICTED level, <https://www.eppo.europa.eu/sites/>

4.4. Сарадња са трећим државама

Члан 104 Уредбе предвиђа да се односи са органима трећих држава и међународним организацијама заснивају на размени стратешких информација и упућивање официра за везу на рад у ЕЈТ. Такође, ЕЈТ може у трећим државама да одреди контактне тачке ради олакшавања сарадње у складу са оперативним потребама ЕЈТ.

У Уредби се наглашава да су за ЕЈТ обавезујући међународни споразуми са једном или више трећих држава у подручјима из надлежности ЕЈТ а које је ЕУ склопила или им је приступила (међународни споразуми о сарадњи у кривичним стварима) (члан 104 став 3). Уколико не постоје такви споразуми, државе чланице могу, уколико је то дозвољено релевантним међународним споразумом и да то прихвати трећа држава, да саопште да признају ЕЈТ као орган надлежан за спровођење таквих мултилатералних споразума о правној помоћи у кривичним стварима које су те државе чланице склопиле, кроз измену споразума (члан 104 став 4). Но, уколико не постоји такав споразум нити признавање из члана 104 став 4, ДЕТ који води предмет може, коришћењем овлашћења као националног тужиоца у својој држави чланици, да затражи правну помоћ у кривичним стварима од надлежних органа трећих држава, а на основу међународних споразума које је склопила та држава чланица или националног права. У том случају ДЕТ ће обавестити надлежне органе треће државе да ће ЕЈТ користити на тај начин прикупљене доказе. С друге стране, надлежни органи треће државе или међународна организација могу од ЕЈТ да траже да јој се доставе информације и докази којима располаже ЕЈТ, а за потребе истрага или за доказивање. Поводом таквог захтева ДЕТ који води страгу, након саветовања са сталним већем, доноси одлуку о преносу информација или доказа у складу с националним правом своје државе чланице и Уредбом (члан 104 став 6 Уредбе).

Сва ова питања ближе се уређују радним споразумом. ЕЈТ је до сада закључио споразуме са надлежним органима неколико трећих држава, и то током 2022, с јавним тужилаштвом Молдавије,⁴⁷ Украјине,⁴⁸ Црне Горе,⁴⁹

[default/files/2022-02/2021.108_EPP0_Europol_Arrangement_on_exchange_and_protection_classified_information.pdf](https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-02/2021.108_EPP0_Europol_Arrangement_on_exchange_and_protection_classified_information.pdf)

⁴⁷ Working Arrangement on the Cooperation between the European Public Prosecutor's Office and the Prosecutor General's Office of the Republic of Moldova, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/Signed%20WA%20between%20EPP0%20and%20GPO%20of%20Moldova_EN_0.pdf.

⁴⁸ Working Arrangement between EPP0 and the Prosecutor General's Office (PGO) of Ukraine, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-09/WA-EPP0-UkrainePGO_EN-signed.pdf.

⁴⁹ Working Arrangement between the EPP0 and the Supreme State Prosecutor's Office of Montenegro,

Албаније,⁵⁰ Грузије,⁵¹ Македоније⁵² и САД.⁵³ Оно што је заједничко овим радним споразумима је да су наведене треће државе признале ЕЈТ као надлежни орган у смислу конвенција Савета Европе о сарадњи у кривичним стварима, а посебно Конвенције о узајамној помоћи из 1959. у кривичним стварима и два додатна протокола уз њу.

5. НАДЛЕЖНОСТ И ДЕЛОКРУГ РАДА ЕЈТ

Према члану 25(1) Уредбе о ЕЈТ у надлежност и делокруг рада ЕЈТ спада покретање и вођење истраге (члан 26), уз дискреционо право да одлучи да ли ће искористити своје право преузимања предмета (члан 27). Другим речима, ЕЈТ *ошвара ишварају* када добије релевантне информације о кривичном делу за које би могло бити надлежно, које је извршено или чије извршење је у току и у погледу ког надлежни органи државе чланице још увек нису покренули истрагу, а може и да *преузме њредмет* од надлежних органа државе чланице уколико су истрагу покренули у погледу кривичних дела која су у надлежности ЕЈТ.

У погледу стварне надлежности ЕЈТ, Уредба упућује на Директиву о сузбијању превара извршених против финансијских интереса Уније путем кривичног права.⁵⁴ Ради се о кривичним делима којима се угрожавају при-

https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-09/WA-EPPO-Montenegro-SSPO_EN.pdf.

⁵⁰ Working Arrangement on the Cooperation between the European Public Prosecutor's Office (EPPO) and the Prosecutor General's Office of Albania,

https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/Signed-WA-between-EPPO-and-PG-Of-Albania_EN.pdf.

⁵¹ Working Arrangement between the EPPO and the Prosecution Service of Georgia, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-10/Working%20Arrangement%20on%20the%20cooperation%20between%20EPPO%20and%20the%20Prosecution%20Service%20of%20Georgia%20signed.%20English%20Version.pdf>.

⁵² Working Arrangement between the EPPO and the State Public Prosecutor's Office of the Republic of North Macedonia, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-10/Working%20Arrangement%20on%20the%20cooperation%20between%20the%20EPPO%20and%20North%20Macedonia.%20English%20version.pdf>.

⁵³ Memorandum of Understanding and Working Arrangement on Cooperation between the EPPO and the United States Department of Justice and Department of Homeland Security,

<https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/WA%20EPPO-US-signed-EPPO.pdf>.

⁵⁴ Directive (EU) 2017/1371 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2017 on the fight against fraud to the Union's financial interests by means of criminal law, OJ L 198, 28.7.2017, p. 29–41, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017L1371&from=EN>.

ходи, расходи и имовина ЕУ, а који су 1) обухваћени буџетом ЕУ и буџетима институција, органа, канцелерија и агенција ЕУ, као и буџетима којима они управљају или које надзиру, или су 2) путем наведених буџета стечени или се у те буџете морају уплатити (члан 2 став 1 тачка 3 Уредбе, члан 2 Директиве). При томе, ЕЈТ је надлежно и за кривична дела која су са овим кривичним делима неодвојиво повезана (под условима из члана 25 став 3 Уредбе).⁵⁵ Оно што је важно истаћи је Уредбом утврђена искључива надлежност ЕЈТ, што значи да надлежни органи држава чланица не могу да врше овлашћења из своје надлежности у погледу кривичних дела која су у надлежности ЕЈТ (члан 25 став 1 Уредбе).⁵⁶ Активности ЕЈТ од почетка рада могу сепратитит из до сада објављена два извештаја.

5.1. Активности током 2021. године

Први извештај о раду ЕЈТ обухвата активности у периоду од 1. јуна 2021, када је ЕЈТ започео са радом, па до 31.децембра 2021. године.⁵⁷

У овом периоду извештавања Централна канцеларија ЕЈТ у Луксембургу запримила је укупно 2832 кривичне пријаве – од тога 1351 пријаву поднели су органи држава чланица, 190 институција, органи, организације и агенције ЕУ, 1282 физичка и друга правна лица, а 9 је поднето *ex officio*. Поводом 956 поднетих кривичних пријава донета је одлука о неизвршавању надлежности, 3 пријаве су одбачене, а отворено је 576 истрага. Од укупног броја истрага, у 298 случајева отворена је истрага у новим предметима, а у 278 случајева преузета је истрага у „старим” предметима (односно, у оним у којима су национални органи већ започели истрагу).

До 31.12.2021. од 576 активних истрага, највећи број истрага отворен је у Италији: 120 (од тога 40 са прекограничном димензијом), у Бугарској: 105 (од тога само три са прекограничном димензијом), у Румунији: 60 (од тога осам с прекограничном димензијом) и Немачкој: 58 (од тога 32 с прекограничном димензијом). У Малти је запримљено пет кривичних пријава, донете су две одлуке о неизвршавању надлежности, међутим, није покренута ниједна истрага. У Луксембургу је запримљено осам пријава, поводом три је донета одлука о неизвршавању надлежности, а покренута је само једна истрага, и то с прекограничном димензијом.

⁵⁵ J.A.E. Vervale, “The material scope of competence of the European Public Prosecutor’s Office”, ERA Forum 1/2014, 98.

⁵⁶ Више о надлежности, вид. Бугарски, Писарић, *op.cit.*, 386-391.

⁵⁷ EPPO Annual Report 2021, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-03/EPPO_Annual_Report_2021.pdf.

Држава чланица	Број пријава	Број одлука о невршењу надлежности	Број отворених истрага (од тога с прекограничном димензијом)	Број покренутих поступака пред судом (правноснажна осуђујућа пресуда)
Аустрија	12	8	4 (2)	0
Белгија	58	22	26 (16)	0
Бугарска	273	161	105 (3)	1 (0)
Грчка	39	21	18 (6)	0
Естонија	10	4	6 (1)	0
Италија	262	134	120 (40)	1 (0)
Кипар	5	2	3 (1)	0
Летонија	49	40	8 (1)	0
Литванија	29	16	14 (4)	1 (0)
Луксембург	8	3	1 (1)	0
Малта	5	2	0	0
Немачка	93	36	58 (32)	2 (0)
Португалија	46	36	9 (4)	0
Румунија	353	291	60 (8)	0
Словачка	91	38	45 (1)	0
Словенија	21	18	3 (0)	0
Финска	7	3	4 (0)	0
Француска	48	15	31 (15)	
Холандија	10	6	4 (4)	0
Хрватска	28	16	9 (0)	0
Чешка	83	42	39 (5)	0
Шпанија	80	42	9 (0)	0

Табела 2. Подаци о активностима према Извештају за 2021.

До 31.12.2021. у свим државама чланицама у предметима у којима је отворена истрага процењује се да штета нанета буџету ЕУ износи 5,4 милијарде евра. Од тога, 17,6% кривичних дела односи се на преваре с ПДВ, с процењеном штетом од 2,5 милијарди евра. Од 515 активних истрага, идентификована су као најчешћа следећа кривична дела која утичу на буџет ЕУ: превара у вези са расходима који се не односе на јавне набавке (31,8%); коришћење или представљање лажних, нетачних или непотпуних изјава или докумената, најчешће код субвенција у пољопривреди; превара у вези са приходима од ПДВ (17,6%); превара у вези са другим приходима (13,4%); превара у вези са царинама и антидампинг дажбинама; превара у вези са са

расходима који се односе на набавке (11,2%): коришћење или представљање лажних, нетачних или непотпуних изјава или докумената, углавном у програмима изградње, отпада, технологије и развоја људских ресурса и корупција (4%): активна и пасивна корупција јавних функционера. Од укупног броја истрага, 142 (тј. 27,5%) су вођене због кривичних дела са прекограничном димензијом (дела извршена на територијама неколико држава или од којих је штету претрпело неколико држава).

Као резултат активних истрага током 2021. подигнуто је 31 оптужних аката пред надлежним судовима држава чланица, а до 31.12.2021. свега пет предмета било је у фази суђења. Од укупног броја активних истрага највећи број поступака пред судом покренут је у Немачкој (2 судска поступка од укупно 58 активних истрага), а по један поступак покренут је у Бугарској, Италији и Литванији. Само у једном предмету донета је осуђујућа пресуда, која је постала и правноснажна.

5.2. Активности током 2022. године

Други извештај о раду ЕЈТ обухвата активности у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2022. године.⁵⁸

У овом периоду извештавања Централној канцеларији ЕЈТ поднето је 3318 кривичних пријава, од тога 103 пријаве су поднеле институције, органи, канцеларије и агенције ЕУ, 1924 физичка и друга правна лица, 1258 органи држава чланица и 33 пријаве поднете су *ex officio*. Од укупног броја поднетих пријава, 59 пријава је одбачено, а отворено је 865 истрага. Највећи број истрага покренут је у Италији (265), Румунији (121) и Бугарској (101), а најмање у Аустрији (5), Естонији (5) и на Кипру (0).

Закључно са 31.12.2022. активно је било 1117 истрага, од тога 316 истрага са прекограничним елементом. Највећи број активних истрага водило се у Италији (285), Бугарској (143) и Румунији (122), а најмање на Кипру (3), Аустрији (8) и Луксембургу (8).

Држава чланица	Број пријава	Број отворених истрага у 2022	Број активних истрага (од тога с прекограничном димензијом)	Број покренутих поступака пред судом	Број правноснажних осуђујућих пресуда
Аустрија	11	5	8 (5)	0	0
Белгија	33	21	44 (26)	0	0
Бугарска	250	101	143 (6)	1	1

⁵⁸ EPPA Annual Report 2022, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2023-02/EPPO_2022_Annual_Report_EN_WEB.pdf.

Грчка	36	25	41 (11)	1	0
Естонија	8	5	11 (2)	1	1
Италија	354	265	285 (91)	40	4
Кипар	2	0	3 (1)	0	0
Летонија	23	13	19 (1)	0	2
Литванија	23	12	24 (4)	3	0
Луксмебург	9	7	8 (4)	0	0
Малта	18	14	9 (4)	0	0
Немачка	106	79	114 (87)	11	3
Португалија	33	23	26 (11)	0	0
Румунија	303	121	124 (10)	5	1
Словачка	59	13	45 (2)	0	1
Словенија	17	12	14 (4)	1	0
Финска	6	6	9 (2)	1	0
Француска	46	35	58 (21)	0	1
Холандија	7	6	10 (8)	0	0
Хрватска	51	23	26 (2)	2	6
Чешка	48	36	54 (7)	4	1
Шпанија	76	43	42 (7)	3	0

Табела 3. Подаци о активностима према Извештају за 2022. годину

Од 865 активних истрага, идентификована су, као најчешћа, следећа кривична дела која утичу на буџет ЕУ: превара у вези са расходима који се не односе на јавне набавке (679, тј. 31%); кривична дела у вези с приходима од ПДВ-а (427, тј. 20%); друга неодвојиво повезана кривична дела (242) и превара у вези с другим приходима (236, тј. 11%). Међу предметима у којима се води активна истрага, присутна је и превара у вези са расходима који се односе на јавне набавке (у 224 предмета), прање новца (у 116 предмета) и корупција (у 87 предмета).

Као резултат активних истрага током 2022. подигунто је 87 оптужних аката пред надлежним судовима држава чланица. Највећи број оптужних аката подигнут је у Италији (39), Немачкој (12) и Летонији (19), док у десет држава до сада није подигнут ниједан оптужни акт. У току је 73 поступка пред судовима држава чланица. Највећи број поступака у фази суђења води се у Италији (40) и Немачкој (11), а у десет држава ниједан. До сада је донето 15 провостепних пресуда, при чему ни у једном предмету није донета ни одбијајућа пресуда нити ослобађајућа пресуда. Што се тиче осуђујућих пресуда, њих 20 постале су правноснажне (највећи број у Хрватској (6)).

6. ЗАКЉУЧАК

Иако је Европско јавно тужилаштво основано Уредбом 2017, да би отпочело са радом било је непоходно да се претходно испуне одређени предуслови: организациони (конституисање сталних већа и Колегијума, постављање, односно именовање Главног европског тужиоца, европских тужилаца, делегираних европских тужилаца и њихових заменика), нормативни (нормирање правила о разним релевантним питањима), кадровски (запошљавање административног особља), технички (успостављање система за управљање предметима и канала за комуникацију унутар ЕЈТ). Након почетка рада 1. јуна 2021. Европско јавно тужилаштво је, полазећи од овлашћења из Уредбе, у Пословнику о раду ближе уредило поступак од подношења кривичне пријаве до окончања истраге, што је било потребно за вршење задатака и послова у оквиру утврђене надлежности. На овај начин је уведен *lex specialis* у односу на откривање, доказивање и кривично гоњење за ова кривична дела, и то само у предистражном поступку и истрази. Такође, поставља се питање да ли се пословник може сматрати адекватним актом у контексту оствареног нивоа гарантованих права окривљеног и оштећеног лица, и да ли оваква врста акта пружа правну сигурност, с обзиром на своју природу, обавезност и примену. Могло би се рећи да је овим путем уведен својеврстан изузетак у хијерархији правних аката.

Анализом до сада закључених радних споразума са институцијама, органима, канцеларијама и агенцијама ЕУ, органима држава чланица ЕУ које не учествују у појачаној сарадњи у вези с оснивањем ЕЈТ, и органима држава које нису чланице ЕУ, уочава се јасна опредељеност ка успостављању ефикасних институционалних оквира сарадње ЕЈТ са другим субјектима, што представља нужност у сузбијању финансијског и привредног криминала на штету финансијских интереса ЕУ. Нарочито је важно нагласити да се у споразумима с државама не-чланицама ЕУ, ЕЈТ признаје као орган који учествује у постојећим механизмима сарадње у кривичним стварима.

Анализом података из периода извештавања (1.6-31.12.2021. и 1.1-31.12.2022) уочава се следеће: а) највећи број кривичних пријава Централној канцеларији ЕЈТ подносе физичка и друга правна лица, при чему је тај број значајно повећан у 2022. – са 45.3% у 2021. на 58% од укупног броја у 2022; б) поводом мање од трећине од укупног броја поднетих кривичних пријава, ЕЈТ је донело одлуку да отвори истрагу, при чему је тај број значајно повећан у 2022. – са 18.2% у 2021. на 26.1% у 2022; в) од укупног броја активних истрага у току 2021. свега њих 5.4% резултирале су подизањем оптужног акта, а 0.87% вођењем поступка пред судом, док се тај број знатно повећао у току 2022, с обзиром на то да је након 10% од укупног броја активних истрага подигнут оптужни акт; г) иако је мали број пресуда које су до сада донете

поводом оптужних аката након истраге коју је спроводило ЕЈТ, ни у једном случају није донета ослобађајућа или одбијајућа пресуда. Из наведеног би се могао извести закључак да се визија о кривичном правосуђу Уније ипак остварује, и поред критика и постојећих недостатака хибридног правног режима. Наиме, ЕЈТ се постепено етаблира као наднационални орган са свим својим надлежностима, а приказани подаци указују на то да ЕЈТ од почетка рада организационо, кадровски и технички постепено јача у правцу активног вршења задатака и послова из своје надлежности и да се препознаје као значајан чинилац у заштити финансијских интереса Уније. У исто време, ЕЈТ представља централни елемент у интеграцији националних система кривичног правосуђа а делотворност његовог рада и превазилажење постојећих и будућих изазова, биће јасан показатељ стварне спремности држава чланица да истински пренесу део свог суверенитета на Унију.

ЛИСТА РЕФЕРЕНЦИ

- Council Regulation (EU) 2017/1939 of 12 October 2017 implementing enhanced cooperation on the establishment of the European Public Prosecutor's Office ('the EPPO'), *OJ L 283, 31.10.2017, 1–71*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R1939&from=EN>;
- Directive (EU) 2017/1371 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2017 on the fight against fraud to the Union's financial interests by means of criminal law, *OJ L 198, 28.7.2017, p. 29–41*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017L1371&from=EN>;
- Internal rules of procedure of the European Public Prosecutor's Office as adopted by decision 003/2020 of 12 October 2020 of the College of the EPPO and amended and supplemented by decision 085/2021 of 11 august 2021 and decision 026/2022 of 29 June 2022 of the college of the EPPO, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-09/2020.003-2022.026_IRP_Consolidated_version.pdf (консолидована верзија);
- Decision of 21/04/2021 Adopting Operational Guidelines on Investigation, Evocation Policy and Referral of Cases, Amended by Decision 007/2022 of 07/02/2022 and by Decision 026/2022 of 29/06/2022 of the College of the EPPO, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-11/2021.029-2022.026_Amended_Op_Guidelines_on_Investigation_Evocation_Referral_EN.pdf (консолидована верзија);
- Decision of 02/12/2020 on Laying Down Guidelines on Simplified Procedures and on the Delegation of Powers of the Permanent Chambers Respectively, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2020.023_Decision_on_guidelines_on_simplified_procedures_and_on_the_delegation_of_powers_of_the_PCs_respectively%20-%20final.pdf;
- Decision of 20/10/2021 Laying Down Rules on the Secondment to the EPPO of National Experts,

- <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-11/2021.102%20Decision%20SNEs.pdf>;
- Decision of 26/01/2022 Adopting Guidelines of the College on the Application of Article 31 of the EPPO Regulation, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-02/2022.006_Decision_adopting_Guidelines_on_the_application_of_article_31_of_the_EPPO_Regulation.pdf;
- Decision of 07/02/2022 amending the Guidelines on Criteria for Referral of Cases to the Competent National Authorities, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-02/2022.007_Decision_amending_guidelines_on_referral.pdf;
- Decision on the Permanent chambers, as adopted by Decision 015/2020 of the College of the EPPO and amended by Decision 085/2021, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-09/2020.015%20-%202021.085%20Consolidated%20version%20Decision%20on%20the%20Permanent%20Chambers.pdf> (консолидована верзија);
- Decision of 29/06/2022 Amending the Decision on the Functions and Procedures of the Permanent Chambers, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/2022.027_Decision_amending_Functions_and_Procedures_PC.pdf;
- Decision of 29/06/2022 on Planning of Meetings and Business Continuity of the Permanent Chambers, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/2022.028_Decision_Planning_meetings_and_business_continuity_PC.pdf;
- Decision of 28/09/2022 on Establishing the Asset Recovery and Money Laundering Advisory Board (ARMLAB) of the EPPO, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-09/2022.042_Decision_ARMLAB.pdf;
- Decision of 25/10/2021 on Setting Up a Staff Committee, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-11/2021.109%20Decision%20Staff%20Committee.pdf>;
- Decision of 30/06/2021 on Implementing Rules to the Staff Regulations and CEOS Laying Down Guidelines on Whistleblowing, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/2021.077_Guidelines_on_whistleblowing_final.pdf;
- Decision of 29/09/2020, on Laying Down Rules on Conditions of Employment of the European Delegated Prosecutors, as Amended by Decision of 24/03/2021, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2020.001-2021.017_Consolidated%20version-Conditions_of_employment_EDPs.pdf;
- Decision of 22/09/2021 Laying Down Rules on the Procedure for Assessing Persisting Compliance of a European Delegated Prosecutor with Criteria set in Article 17(2) of the EPPO Regulation, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-11/2021.098%20Decision%20on%20the%20procedure%20for%20assessing%20persisting%20compliance%20of%20an%20EDP%20with%20criteria%20in%20Art.17%282%29%20of%20the%20EPPO%20Reg..pdf>;
- Decision of 28/04/2021 on the Adoption of Certain Implementing Rules to the Staff Regulations and the Conditions of Employment, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-05/2021.033_Adoption_of_certain_IR_to_the_SR_and_CEOS.pdf;
- Decision of 08/09/2021 Laying Down General Implementing Provisions Regarding Article 54 of the Conditions of Employment of Other Servants of the EU, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-09/2021.088_Decision_Reclassification_of_Temporary_Agents.pdf;

- Decision of 08/09/2021 on General Implementing Provisions Regarding Article 87(3) of the Conditions of Employment of Other Servants of the EU, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-09/2021.087_Decision_Reclassification_of%20Contract%20Agents%203a.pdf;
- Decision of 08/09/2021 on General Implementing Provisions Regarding Article 79(2) of the Conditions of Employment of Other Servants of the EU, Governing the Conditions of Employment of Contract Staff Employed under the Terms of Article 3A Thereof, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-09/2021.086_Decision_on_general_implementing_provisions_regarding_Article_79%282%29_of_the_Conditions_of_Employment_compact.pdf;
- Decision of 20/07/2022 amending College Decision 097/2021 of 22/09/2021 Laying Down Rules on the Other Staff put at the Disposal of the EPPO but Not Employed by It, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/2022.035_Decision_amending_NEDPAS_College_Decision%20097.2021.pdf (консолидована верзија);
- Decision of 07/04/2021 on the Code of Good Administrative Behaviour, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-05/2021.021_Code_of_Good_Administrative_Behaviour.pdf;
- Decision of 06/05/2021 on the EPPO Ethical Guidelines, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2021.040_Decision_of_EPPO_Ethical_Guidelines.pdf;
- Decision of 06/05/2021 on the Code of Ethics for Members of the College of the EPPO and European Delegated Prosecutors, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2021.039_Decision_Code_of_Ethics.pdf;
- Decision of 06/05/2021 on Establishing the Committee of Ethics for the Members of the College and the European Delegated Prosecutors, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2021.038_Decision_establishing_the_Committee_of_Ethics_for_EDPs_and_EPs.pdf;
- Decision of 14/07/2021 on Appointing 3 European Prosecutors as Alternate Members of the Ethics Committee for the Members of the College and the European Delegated Prosecutors; https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/2021.079_Appointment_alternate_members_Ethics_Committee.pdf;
- Decision of 12/05/2021 on Laying Down Rules on the Disciplinary Liability of the European Delegated Prosecutors, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2021.044_Decision_disciplinary_liability_EDPs.pdf; Decision of 20/07/2022 appointing the Disciplinary Board for cases concerning members of the College of the EPPO, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/2022.034_Decision_appointing_Disciplinary_Board_for_College_members.pdf;
- Decision of 14/07/2021 on Appointing a European Prosecutor as Alternate Member of the Disciplinary Board for the European Delegated Prosecutors, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/2021.081_Appointment_alternate_member_Disciplinary_Board.pdf;
- Decision of 24/03/2021 on the EPPO's Internal Control Framework, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-04/2021.018_Decision_Internal_Control_Framework.pdf;

- Decision of 12/05/2021 on the EPPO's Risk Management Policy, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-06/2021.043_Risk_Management_Policy.pdf.
- Security Rules of the EPPO for the Protection of EU Classified Information (Annex to the Decision of 24/02/2021, as amended by Decision of 20/10/2021), https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-12/Consolidated_EUCI_Rules_as_amended_by_College_Decision_2021.101.pdf (консолицирана верзија);
- Decision of 24/02/2021 on Adopting the Internal Rules of the EPPO on the Protection of Sensitive Non-Classified Information, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-04/2021.012_Decision_SNC_Rules.pdf;
- Rules concerning the processing of personal data by the European Public Prosecutor's Office, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2020-12/2020.009%20Rules%20concerning%20processing%20Personal%20Data%20-%20final.pdf>;
- Decision of the College of the European Public Prosecutor's Office (EPPO) of 21 October 2020 laying down rules on public access to documents of the European Public Prosecutor's Office (EPPO), <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2020-12/2020.008%20Rules%20on%20Public%20Access%20to%20documents%20-%20final.pdf>;
- Agreement establishing the modalities of cooperation between the European Commission and the European Public Prosecutor's Office, 2021, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/2021.073_Agreement_EPPO_European_Commission_final.pdf;
- Working Arrangement between EPPO and the European Court of Auditors, 2021, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-09/2021.082-Working-Arrangement-ECA-EPPO-signed.pdf>;
- Working Arrangement between EPPO and EIB Group, 2021, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-12/Working%20Arrangement%20EPPO%20C%20EIB%20and%20EIF%20signed%20on%207%20December%202021.pdf>;
- Working Arrangement between EPPO and the Office of the Prosecutor General of Hungary, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/EPPO-Working-Arrangement-Hungary-HU-Hungarian.pdf>;
- Working Arrangement between EPPO and Eurojust, 2021, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-02/Working-Arrangement-Eurojust-EPPO.pdf>;
- Decision of 30/06/2021 on the Accession of the EPPO to the Interinstitutional Agreement of 25 May 1999 between the European Parliament, the Council and the Commission Concerning Investigations by the European Anti-Fraud Office (OLAF), https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/2021.076_Join_IIA_with_OLAF_final.pdf;
- Working Arrangement between EPPO and OLAF, 2021, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-07/Working_arrangement_EPPO_OLAF.pdf.
- Working Arrangement between EPPO and Europol, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-01/EPPO%20Europol_Working_Arrangement.pdf;
- Memorandum of understanding on the secure communication line between the European Public Prosecutor's Office and the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-02/2021.108bis_EPPO_Europol_MoU_on_secure_communication_line.pdf;

- Arrangement between the European Public Prosecutor's Office and the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation on the exchange and protection of classified information up to and including RESTREINT UE / EU RESTRICTED level, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-02/2021.108_EP-PO_Europol_Arrangement_on_exchange_and_protection_classified_information.pdf;
- Working Arrangement on the Cooperation between the European Public Prosecutor's Office and the Prosecutor General's Office of the Republic of Moldova, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/Signed%20WA%20between%20EPPO%20and%20GPO%20of%20Moldova_EN_0.pdf;
- Working Arrangement between EPPO and the Prosecutor General's Office (PGO) of Ukraine, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-09/WA-EPPO-UkrainePGO_EN-signed.pdf;
- Working Arrangement between the EPPO and the Supreme State Prosecutor's Office of Montenegro, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-09/WA-EPPO-Montenegro-SSPO_EN.pdf;
- Working Arrangement on the Cooperation between the European Public Prosecutor's Office (EPPO) and the Prosecutor General's Office of Albania, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/Signed-WA-between-EPPO-and-PGO-of-Albania_EN.pdf;
- Working Arrangement between the EPPO and the Prosecution Service of Georgia, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-10/Working%20Arrangement%20on%20the%20cooperation%20between%20EPPO%20and%20the%20Prosecution%20Service%20of%20Georgia%20signed.%20English%20Version.pdf>;
- Working Arrangement between the EPPO and the State Public Prosecutor's Office of the Republic of North Macedonia, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-10/Working%20Arrangement%20on%20the%20cooperation%20between%20the%20EPPO%20and%20North%20Macedonia.%20English%20version.pdf>;
- Memorandum of Understanding and Working Arrangement on Cooperation between the EPPO and the United States Department of Justice and Department of Homeland Security, <https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-07/WA%20EPPO-US-signed-EPPO.pdf>;
- EPPO Annual Report 2021, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2022-03/EPPO_Annual_Report_2021.pdf;
- EPPO Annual Report 2022, https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2023-02/EPPO_2022_Annual_Report_EN_WEB.pdf;
- EPPO, Report a Crime web form, <https://www.eppo.europa.eu/en/form/eppo-report-a-crime>;
- Бугарски Т., М. Писарић, „Оснивање и организација Европског јавног тужилаштва“, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, бр. 1/2019, 17-35;
- Бугарски Т., М. Писарић, „Надлежност Европског јавног тужилаштва“, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, бр. 2/2019, 385-404;

- Бугарски Т., Писарић М., „Оправданост оснивања Европског јавног тужилаштва“, 2. научни скуп „Правна традиција и нови правни изазови“, 18. фебруар 2019, Нови Сад, 2019, 51;
- Бугарски Т., Писарић М., „Кривичноправна заштита финансијских интереса Европске уније“, 3. научни скуп „Правна традиција и нови правни изазови“, 18. фебруар 2020, Нови Сад, 2020, 63-64.
- Kessler G., „The EPPO’s contribution to the protection of the EU financial interests“, in: C. Nowak, *The European Public Prosecutor’s Office and national authorities*, Milan 2016, 1-11;
- Mrvić Petrović N., „Materijalno krivično pravo Evropske unije i proces usklađivanja na primeru prava Republike Srbije“, 65 godina od Rimskih ugovora: Evropska unija i perspektive evropskih integracija Srbije, Institut za uporedno pravo, Beograd, 2022, 73-89.
- Sijerčić-Čolić H., H. Halilović, „Razvoj i perspektive Evropskog javnog tužilaštva“, *Pravo i Pravda*, 1/2020, 351-367;
- Vervale J.A.E., „The material scope of competence of the European Public Prosecutor’s Office“, *ERA Forum* 1/2014, 85-99.

Tatjana D. Bugarski
University of Novi Sad
Faculty of Law Novi Sad
t.bugarski@pf.uns.ac.rs
ORCID ID: 0000-0002-1462-6800

Milana M. Pisarić
University of Novi Sad
Faculty of Law Novi Sad
m.pisaric@pf.uns.ac.rs
ORCID ID: 0000-0001-8344-3349

Cooperation in the Fight Against Economic and Financial Crime in the European Union

Abstract: *The idea of the European Public Prosecutor's Office as a supranational body has been part of the academic and political discussion on the development of the common area of criminal justice of the European Union since the 1990s. The European Commission presented a proposal for the establishment of such a body in 2013, which was followed by negotiations between the member states and the EU institutions, in order to find a balance between the preservation of the sovereignty of the member states in the domain of criminal law and the effective protection of supranational value, i.e. the protection of the financial interests of the Union. The European Public Prosecutor's Office was established in 2017, and represents a form of enhanced cooperation between member states that have decided to participate in the work of the European Public Prosecutor's Office. After the organizational, normative, personnel and technical prerequisites have been met, the European Public Prosecutor's Office started its work on June 1, 2021. In this paper, the authors analyze the process of fulfilling the previous conditions, the beginning of work and the activities of the European Public Prosecutor's Office so far.*

Keywords: *European Union, European Public Prosecutor's Office.*

Датум пријема рада: 20.06.2023.

Датум прихватања рада: 04.07.2023.